

ÚJÉVI PÁSZTORLEVÉL

Szeretett Híveim, Lelkészársaim, Ünneplő Gyülekezet!

Minden újév reggelén az élet végtelen útjának újabb határvonalát lépjük át. Mögöttünk marad a megtett út, az elmúlt esztendő. Milyen is volt? Egy pillanatra hajtsuk le fejünket, és emlékezzünk, de ne csupán arra, amivel megajándékozott, vagy éppen adósunk maradt, hanem inkább arra gondoljuk, hogy mi hogyan jártuk életutunkat, volt-e célunk, szilárd eszményünk, ami vezetett, és volt-e erőnk, hitünk, kitartásunk megvalósítani álmainkat, véghez vinni terveinket?

Fontos e számbavétel, mert ez határozza meg elindulásunkat. Vár az új út, az új esztendő! Kémléljük a ködbe vesző horizontot, próbáljuk fellebbteneni az idő titokzatos fátylát, és bepillantani a hónapok, hetek, napok mélységeibe. Mit hoznak, mit tartogatnak számunkra?

Idő és élet örök vándorai, Kedves Testvéreim! Oda hívlak és vezetlek, ahonnan biztos az elindulásunk, ahol nincs múlt és jövő, ahová összefutnak mind az életutak: az élet örök kútfejehez, a mi teremtető és megtartó Istenünkhöz. Hívlak hát és vezetlek a próféta szavával, évezredekben átzengető üzenetével: „Jertek menjünk fel az Úr hegyére, Jákób Istenének házához, hogy megtanítsa minket az ő útaira és mi járjunk az ő ösvényein” (Ézs 2,3).

Vándorként járjuk életutunkat, porába írjuk sorsunkat, álmainkat. De újév reggelén, amikor itt állunk az Isten hegyén, tekintetünk egyszerre hármas irányban villan szét, s búcsúzó, csodálkozó és reménykedő szemeink előtti összehajlik a múlt, a jelen és a jövő.

Indulásra készen állunk, és hátratekintünk, mögöttünk ott kígyózik a múlt hatalmas országútja. De vigyázzunk, hogy lelkünket meg ne habonázzák, szívünket rabul ne ejtsék, akaratunkat le ne igázzák a múlt eseményei. Emelkedjünk föléjük. Most ne gondoljunk másra, csak arra, aki adta nekünk a múltat, a tovatűnő évet, s mindazt, ami benne kedves és áldott volt: jusson eszünkbe az, „akiben élünk, mozgunk és vagyunk”. És zsoltáros szívvel énekeljük: „A Sionnak hegyén, Úristen, tied a dicséret”, s tegyük hozzá csendesen: a köszönet és hálaadás.

Ám okos emberként a múltból vigyük magunkkal örök értékeinket, s ragaszkodjunk ezekhez rendületlenül: mindahhoz, ami magasabbra emel, ami emberré tesz, széppé, jóvá és igazzá, egyszóval élni érdemessé teszi életünket. Nézzünk hátra, hogy erőt merítsünk, lendületet nyerjünk, hogy mindaz a gazdag örökség, amelyben elődeink áldozata ötvöződik a mi álmainkkal, forrása legyen a hitnek és a reménységnek. Mert vár az új út, vár a jövő.

A jövő arcát senki nem látta. A jövő egyedül az embernek adott ajándék, de olyan ajándék, amelyet sohasem kap meg és sohasem lát meg. A jövőnek meg kell hálnia, múlttá kell válnia, hogy legyen. És mégis a jövő gondolata az, ami állandóan alakít és táplál. Senki sem él a tegnapiért, mindenki a holnapért fárad és küzd. Azért van élet, mert van jövő, s ez annyira egyszerű és alapvető igazság, hogy a megfordítottja is áll: azért van jövő, mert van élet. A holnap az a reménység, amely az életet táplálja. Csak lehetőség a holnap, csak gondolat

és álom a jövő, de belőle születik a világ. Semmi sincs elveszve, aminek holnapja van, mindene van annak, aki reggelt várhat!

Itt az Úr hegyén választ és megoldást nyerhetünk minden kérdésünkre, hisz unitárius hitünk arra tanít, hogy a cél a szeretet, és az erő a hit. Kétkedni, habozni, halogatni annyi, mint a jövődőt elszalasztani. Járjunk hitben szeretetért, s akkor birtokunkká lesz a cél és az erő. Nézzünk a dolgok mögé, az örökkévalóság világába, és bízunk az örökkévaló igazságban, jóságban és bölcsességben, amely mindent összegyűjt, aki erőtlennek látszik, és legyőz mindent, ami alantas és gonosz.

Aki a múltba néz, hátra tekint, aki a jövőt vizsgálja, előre néz. De egyben felfele is. Az élet örök vándorának ez a legszebb és legáldottabb pillanata, hogy felfele nézhet. Mert megérzi egy olyan valakinek a létét és a vele való közösséget, aki mindenható és örök szeretet, aki Ura az időnek és a törtéetésnek, s aki mindezt nekünk adta az élet egyetlen, csodálatos lehetőségében. A múlt felett már nincs hatalmunk, a jövődő még nem a mienk, de mienk a pillanat, a nagy, a felséges, a kiváltságos örökség a jelen, amelyen át hozzánk hajol Isten, aki nagyobb, mint a múlt és jövő, mert mind a kettőt magában foglalja. Aki Istent csak a múltban látja, vagy akihez csak a jövőben szól, igazán sohasem bírhatja. Isten az örök jelenvalóság, és ő ebből adott egy részt nekünk, hogy ebben találkozhassunk vele. A távoli Isten legyen közel való, legyen az élet ereje, birtoka és ajándéka.

Mienk tehát a jelen, benne élünk, de nem mindegy, hogy miként. Új emberre van szüksége a jelennek, de még inkább a jövőnek. És szüksége szereteteink kis körének, családjainknak, de a közös sorsot és hivatást élőknek, felebarátainknak is. Egyénnek és közösségnek egyaránt: szeretett egyházunknak és népünknek, az egész Föld békésebb holnapjának, Isten szent ügyének a világban.

Induljunk hát, mert vár az új út, vagy a folytatás, de mindenképp a jövő. És Isten hegyén nézzünk mindig felfele, hogy megtanulhassuk: nincs más út, csak az Isten útja, és hogy ajándékát elfogadhassuk: „Isten kezében vagyunk, és ott vagyunk a legjobb helyen!”

Ilyen gondolatok és érzések között kívánok gyülekezeteinknek, lelkeszeinknek, gondnokainknak és híveinknek, valamint minden jó akaratú embernek szerte e hazában és a világon, áldott és békés új esztendő.

Kolozsvár, 1999. január 1.

Atyafiságos üdvözléssel és főpásztori szeretettel:

Dr. Szabó Árpád
püspök

Tanulmányok

LÉTA SÁNDOR

AZ ÉSZAK-AMERIKAI TÖRTÉNETI JÉZUS- KUTATÁS ÚJ KORSZAKA

I. Elsősorban is szeretném megmagyarázni előadásom címét.

A történeti Jézus kutatása e század kezdetén háttérbe szorult. A „régí”, vagyis első kutatást, amely a 19. században virágzott, egy olyan időszak követte, amelyiket a tudomány úgy ismer, mint a „nincsen kutatás” a Jézus hagyományos történetében. Az első nagy érv az volt, hogy a történeti Jézus kutatása nem tartozik a teológia tárgyához. Ez pedig Schweitzer Albert Jézus-képének a következménye volt, amelyet a *The Quest of the Historical Jesus - A történeti Jézus kutatása*-, 1906-ban megjelent munkájában rajzolt meg. Szerinte Jézus Isten országa eljövételét hirdette, és szándékosan kereste annak elhozatalát saját élete, szenvedése árán is. Schweitzer munkájának nagy hatása volt, ami a régi kutatásnak véget vetett. Az a gondolat, hogy a történeti Jézus teológiailag használhatatlan és ez a Jézus „idegen számunkra”, meggyőző volt. A másik érv az volt, hogy nagyon keveset tudunk a történeti Jézusról. Ennek alapja az a nagyfokú történeti kételkedés, amelyet a 19. századi teológusok fejtettek ki. Ők azt remélték, hogy ha lehámozzák az evangéliumokban található természetfeletti és hittani elemeket, akkor hozzájutnak az eredeti anyaghoz: vagyis Jézus tanításához, prédikálásához, üzenetéhez. Jézus szavainak különválasztása minden más képtől, cselekvéstől és szándékosan hozzáfűzött elemtől lehetővé teszi egy hiteles Jézus-kép összeállítását. A 20. században e gondolatnak a lehetősége megingott. Rudolf Bultmann 1921-ben írt könyvében: *The History of the Synoptic Tradition - A szinoptikus hagyomány története* - kimutatta, hogy a szóbeli hagyomány időszakában az evangéliumokban található Jézus-mondások és -tanítások közül nagyon keveset lehet biztosan visszavezetni Jézusra. A történeti kételkedést, amelyet Bultmann forma-történeti tanulmányozása előidézett, a második világháború után a kiadás-történet is megerősítette. Egyszerűen nagyméretű átalakítással állunk szemben a Jézus-hagyományt illetően.

Egy harmadik meggyőződés is uralta a „nincsen keresés” időszakot, és pedig Jézus üzenetének eszkatológikus volta: Jézus várta és hirdette a közelgő Isten országát. Bultmann számos munkájában érvel, hogy a történetileg hiteles Jézus-mondásokról szükséges lefejtetni a mitológiát, vagyis mitológiamentesíteni kell egy egzisztenciális értelmezésen keresztül.

A Jézus-tudomány időszakának egy újabb szakasza az „új kutatás”. Ernest Kasemann tartott egy előadást 1953-ban erről, amely két munkát eredmé-